

Kako smo poslovali zadnjih devet mesecev

V tem poročilu so poleg ostalega prikazani predvsem naslednji za potek in razvoj gospodarskega poslovanja organizacije združenega dela pomembnejši rezultati, oboji in stanja v prvih devetih mesecih letošnjega leta kakor npr.: proizvodnja, zaposlenost, osebni dohodki, investiranje, domača prodaja in izvoz, preskrba s surovinami in materialom, stanje zalog, nekateri gospodarski kazalci, tekoči finančni odnosi in stanja likvidnosti, ostvarjeni celotni dohodek podjetja in njegova delitev ter doseženi finančni rezultati temeljnih organizacij združenega dela.

Načrtovani obseg celokupne proizvodnje je bil ustvarjen v višini 103,6 %, torej enako kot v prvi polovici leta. V okviru tega je znašala proizvodnja preje 103,2 %, proizvodnja tkanin 102,0 % in proizvodnja pletenin 167,0 %. Kvalitetna raven asortimenta gotovih tkanin se je napram lanskim devetim mesecem popravila za 4,5 %, je pa tudi nekaj boljša od letos načrtovane. Pomembnejši uspeh je bil dosežen v odnosu na isto obdobje lanskega leta s povečanjem delovne proizvodne storilnosti za blizu 2 % v glavnem na račun boljšega asortimenta tkanin in povišane udeležbe dodelanih pletenin. Sliko proizvodnih dosežkov na žalost še nadalje močno kvari tehnična kvaliteta, ki se je ponovno poslabšala za 1,7 % (enako kot lani v odnosu napram predlani). Kakor je bilo že

v prejšnjih poročilih za prvo četrtletje in prvo polletje omenjeno je stvarno stanje še slabše, ker je v rezultatih upoštevana samo deklarirana tehnična kvaliteta brez podanih reklamacij s trga, katerih število in obseg se v zadnjem času povečujeta. Prav tako je včasih bolj, včasih manj vprašljivo izpolnjevanje proizvodnih rokov. V preteklosti sta bili obe zadevi že večkrat obravnavani in ob koncu devetih mesecev je treba to demantirati in se vprašati, kdaj vendar bomo na tem področju našli spet sami sebe.

Zaposlenost je v povprečju ostala na isti ravni kot ona v lanskem letu. Prihodi in odhodi sodelavcev so se znižali od lani za približno 15 %, kar pomeni še večjo umirjenost v zaposlovanju, pa tudi značaj prekinitev delovnega razmerja je normalnejši in vse naravnejši. Izboljšani osebni dohodki delavcev so znašali letos 3.072 dinarjev na povprečno zaposlenega pri polnem delovnem času in so bili za dobrih 28 % višji kot lani v prvih devetih mesecih.

Investicijska dejavnost gospodarskega značaja je bila v prvih devetih mesecih letošnjega leta dokaj živahna in se je razvijala smiselno sprejetemu globalnemu razvojnemu načrtu in v sklopu tega sprejetih posameznih investicijskih programih po organih samoupravljanja. Tako je v pretežnem delu obsegala: nabavo in montažo opreme

za drugo tranšo modernizacije predilnice, to je urejanje čistilnice, mikalnikov, česalnice in avtomatskih previjalnih strojev ter nabavo in montažo opreme za modernizacijo tkalnice, to je urejanje škroblilnice, snovanja in brezčolničnih statev, nadalje modernizacijo in usposobitev za obratovanje barvalnih naprav v plemenitilnici, naročilo novih prejšnjih strojev in avtomatskih statev za zamenjavo dotrajanega in zastarelega tovrstnega strojnega parka ter končno še nakup nekaj transportnih sredstev in dopolnilne opreme za informativni prodajni center v Kranju pa razni manjši obratni in poslovni inventar. Na področju družbenega standarda se je v tem času dokončno urejal za uporabo samski stanovanjski blok v Stražišču, istočasno pa se je delalo tudi na pridobitvi nakupnih in etažnih družinskih stanovanj. Vsega skupaj smo v investiranje vložili v tem letu dobrih 56 milj dinarjev, od tega blizu dve petine iz najetih kreditov, ostalo pa iz lastnih sredstev.

Potek prodaje je bil letos precej bolj otežkočen kakor lani v tem obdobju in se je razvijal manj uspešno. Po količinskem obsegu je bilo prodanih za 4,7 % manj tkanin in pletenin kot je bilo proizvedenih. Vrednostni obseg prodajnega prometa pa se je od lani povečal za 7,2 % na račun tržno kakovostnejšega izbora tkanin, boljšega in pestrejšega proizvod-

nega asortimenta in na račun po namembnosti bolje pripravljenih in tudi za druge veje gospodarstva uporabnih ter tako tudi donosnejših izdelkov. Za pospeševanje prodaje in neposrednejši stik s končnimi potrošniki je bila bila poleg dela Informativno prodajnega centra v Kranju v tem času povečana še razstavna in revijska dejavnost podjetja, ki je zlasti v obliki »tedna Tekstilindusa« v vseh večjih mestih naše države pokazala veliko zanimanje, priznanje in nakupovalno nagnjenje za naše izdelke s strani neposrednih potrošnikov. Letos je bilo odprtih več novih konsignacijskih skladišč, tako da se je njihovo število širom države več kot podvojilo. Istočasno se je tudi poživelo delovanje v smeri posebnih in pristnejših stikov z blagovnimi hišami in butikli. Prodaja v izvoz je bila po količini nižja kakor lani v prvih devetih mesecih, po devizni vrednosti pa je znašala 1 milijon 260 tisoč dolarjev in to v pretežni večini v konvertibilnih valutah. Kakor je bilo že spredaj omenjeno so se splošne prodajne razmere tako na domačem tekstilnem trgu kot pri izvozu precej poslabšale in znatno bolj zaostrile od lani. Pretežni vzroki zato so na domačem tržišču v povečanem uvozu tekstila, predpisanih likvidnostnih normah in zmanjšani kupni moči prebivalstva, pri izvozu pa: v že tekom druge polovice lanskega leta nastali splošni krizi na svetovnem tekstilnem tržišču, ki v glavnem dopuščale še omejeni izvoz na takozvane borzne artikle po globoko znižanih deviznih cenah, kar pa seveda še povečuje dinarsko razliko in izpad dohodka v odnosu na notranje domače cene. Z bolj glikimi domačimi tehničnimi predpisi okoli izvoza pa bi se vsekakor dalo doseči tako po obsegu kot po uspešnosti boljše izvozne možnosti. Prav tako bi se lahko dalo pri na splošno bolj trdnih in uravnoteženih razmerah pa pri večji solidarnosti in iznajdljivosti v lastni hiši tudi na domačem tržišču še kaj več uspeti.

Pod vplivom svetovnih denarnih, surovinskih in energijskih tokov in prevrevanj, pa domačih gospodarsko-administrativnih ukrepov in omejitev ter končno tudi hudega pomanjkanja finančnih sredstev je letos spet postala oskrba vsaj z nekaterimi surovinami in materiali dokaj vprašljiva zadeva. Precej je težav z nabavo bombaža za česanko in še bolj z

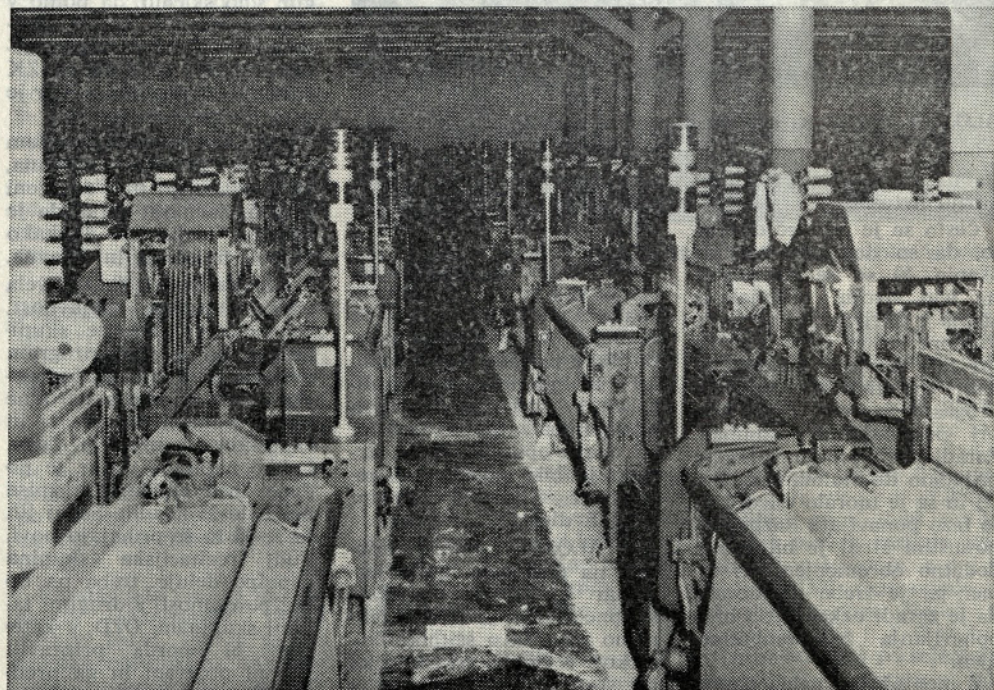
nabavo kemičnih vlaken. Prav tako je dokaj na preplihu oskrba s pomožnim izdelavnim materialom — barvami in kemikalijami — in postaja negotova zaradi sprememb uvoznih režimov in splošnega zaviranja, ki začudno vključuje tudi ta za proizvodnjo nujno potrebni material.

Obseg zalog v podjetju kaže v primerjavi z lanskim letom pa tudi z začetkom tega leta ravno obratno smer kot želimo. Zaloge surovin in materiala upadajo in to celo vrednostno, seveda pa še zdaleč močnejše fizično. Zaloge nedovršene proizvodnje so v fizičnem obsegu precej stalne pač pa se vrednostno postopoma dvigajo. Zaloge gotovih izdelkov so v naraščanju, vendar precej hitrejšje po vrednosti kakor količini. Pri tem velja pripomniti, da so se zaloge gotovih izdelkov koncem devetih mesecev v odnosu na stanje ob polletju ponovno znižale in to za blizu milijon metrov.

Nekateri gospodarski kazalci poslovanja dajejo v primerjavi s prvimi devetimi meseci lanskega leta dokaj ugodno sliko, kar pomeni predvsem še nadaljnje boljšanje in utrjevanje našega notranjega gospodarjenja. Tako so se popravili: poslovna in družbena rentabilnost za blizu 2 %, ekonomičnost poslovanja za dobrih 14 % ter gospodarska storilnost in družbeni proizvod za 17 %, dočim je kljub znatno težjim poslovnim pogojem ostala hitrost obračanja obratnih sredstev na isti ravni kot lani. Kazalci osnovnih likvidnosti delovne organizacije so se kljub ponovno izboljšanemu notranjemu gospodarjenju letos znatno poslabšali. Ker smo po značaju predelovalna industrija, tipično podvržena sezonskim in modnim obdobjem pa tudi več ali manj slabemu plačevanju kupcev, je pojav splošnega zmanjšanja likvidnosti na naše podjetje pritisnil še z dosti večjo silo. Po stanju koncem meseca septembra so se letos napram lani poslabšali likvidnostni kazalci: finančna likvidnost za 42 %, pravica do investiranja za 40 % ter pravica do združevanja in oročanja sredstev za 16 %.

Da bi pri enostavni reprodukciji ob stalnih splošnih inflacijskih pojavi doma in v svetu ter svoječasnemu visokemu in sunkovitemu poskoku cen osnovnim tekstilnim surovinam zopet prišli v potrebne gospodarsko-finan-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Novo brezčolnične statve v tkalnici II že uspešno obratujejo

Kako smo poslovali ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

ne in likvidnostne okvire smo se že lani koncem maja obrnili kot njen popolni komitent na Ljubljansko banko v Kranju za dodelitev kredita za trajna obratna sredstva v višini 48 milijonov dinarjev, katerega reševanje pa je banka podaljševala in prenesla na letošnje leto, ki pa gre že tudi h koncu.

Ustvarjeni finančni rezultat in njegova delitev sta pokrila v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lani poleg za približno četrtino povišanih materialnih stroškov tudi za blizu 30 % na povprečno zaposlenega povečane osebne dohodka in končno tudi še za skoraj 7,6 milijona dinarjev večji ostanek dohodka za sklade. Prav tako so vse posamezne temeljne organizacije združenega dela končale svoje poslovanje v prvih devetih mesecih letošnjega leta s pozitivnim finančnim rezultatom.

Doseženi finančni rezultat torej ponovno potrjuje, da se v naši delovni organizaciji da tudi pri obstoječih okoliščinah z vestnim, solidarnim in kakovostnim delom ter dobro izbranimi, pripravljenimi in narejenimi izdelki še veliko doseči. To nam dokazujejo tudi podatki in informacije, v kolikor so nam dose-

gljivi, o polletnih poslovnih rezultatih drugih tekstilnih podjetij v republiki in državi. Čeprav ne gre niti malo zanikati našega napredka, ga je treba priznati tudi drugim, nekaterim celo več. To pa torej pomeni, da bo potrebno doma v lastni hiši še marsikaterih naporov in precej ustvarjalnega žara za boljši in hitrejši razvoj in uspeh.

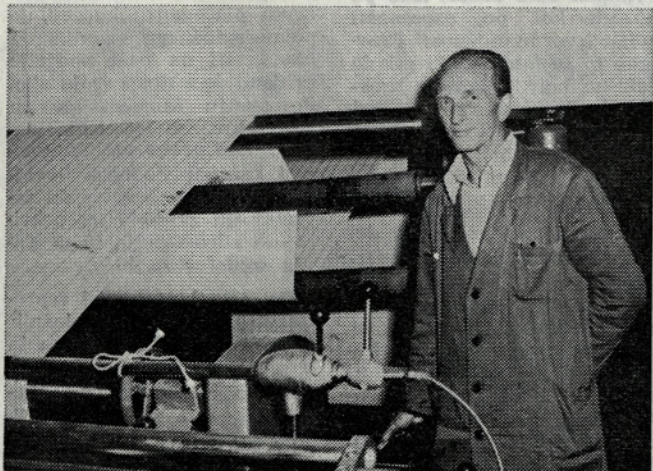
Že lani in seveda letos smo v poslovnih poročilih opozarjali na napovedi in pričakovanja, da bo letošnje leto za gospodarjenje v podjetjih težavno in zahtevno. Menimo, da se vsi člani kolektiva danes že dobro zavedajo te stvarnosti, ki se naglo in trdno uresničuje, pa čeprav verjetno še vedno ne v polnem obsegu. Nato se je pač treba resno pripraviti in zato mora prav sleherni član kolektiva zavestno in solidarno sodelovati, da bomo dosegli zaželeni in potrebni gospodarski uspeh in napredek tudi v tem in naslednjih letih. Pod zavestnim in solidarnim sodelovanjem pa so enostavno mišljene predvsem naslednje osnovne stvari: varčnost, storilnost, kvaliteta, pravočasni roki, tržno cenjeni izbor proizvodov in tako tudi pot z dobrimi izdelki k dobrim kupcem.

Premik inovacijske dejavnosti

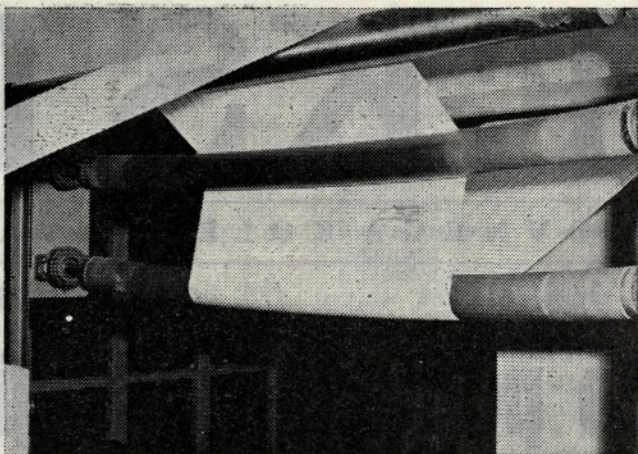
V eni preteklih števil na našega glasila smo že pisali, da je letošnje leto posvečeno inovacijam, vendar pa se zavedamo, da smo bili v tej smeri preveč skromni. Doslej smo članom kolektiva že predstavili nekaj naših novatorjev, katerim gre zasluga, da ta dejavnost v našem podjetju sploh obstoja. Nikakor seveda ne smemo trditi, da se ta dejavnost ne razširja pri nas, prav obratno: v letošnjem letu je opaziti večji napredek kot v preteklih letih. To je sicer pohvale vredno, vendar pa še vedno premalo, če se zavedamo pomembnosti te dejavnosti. V nekaterih podjetjih naše ožje domovine se je inovacijska dejavnost že mnogo bolj razmahnila in je postala redni spremljevalec v delovnem procesu (n. pr. Železarna Jesenice, Železarna Ravne itd.), da o pomenu te dejavnosti v

svetu sploh ne govorimo!

Kljub temu, da smo temu področju dosedaj pripisovali premajhno vlogo, pa ni moč prezreti letošnjega napredka. V prihodnje bomo morali poskrbeti, da se bo ta dejavnost še bolj razširila, predvsem pa, da bo postala množična, kar je zamišljeno tudi v letošnjem »letu inovacij«. Za dosego tega cilja pa bo potrebna bolj organizirana akcija, predvsem pa večja podpora celotnega kolektiva, samoupravnih in družbeno-političnih organizacij. Nešteto proizvodnih problemov nas spremlja vsak dan pri svojem delu, od katerih bi marsikateri lahko odpravili z našo sposobnostjo in dobro voljo. To nam dokazujejo že realizirane tehnične izboljšave, od katerih vam bomo o dveh danes posredovali podrobnejše podatke:

Avtor tehnične izboljšave IVAN ERZEN

Ravnalna naprava na razpenjalno sušilnem stroju. Na sliki se vidita valja, ki uravnava tkanino

— IVAN ERZEN, zaposlen kot mojster v TOZD plemenitilnica, delovna enota plemenitilnica II, je izdelal načrt naprave za ravnanje vot-

Naprava je sestavljena iz dveh ukrivljenih valjev, ki se z reduktorskim električnim motorjem uravnava pod določenim kotom in to tako,

ALOJZ VIDMAR na svojem delovnem mestu

ka na razpenjalno sušilnem stroju Artos.

Često se je namreč dogajalo, da so določene količine tkanin, ki so se obdelovale na tem stroju, prihajale iz stroja z ukrivljenim votkom. Posebne težave so se pojavile pri teh tkaninah kasneje in sicer pri tiskanju karo in progastih vzorcev, kakor tudi pri pestro-tkanih tkaninah. Zaradi ukrivljenega votka je prihajalo do stalnih reklamacij in se je moralo vsled tega to fazo ponavljati. Razpenjalno-sušilni stroj je bil s tem dodatno obremenjen, pri čemer pa je treba upoštevati, da je zaradi ozkega grla brez ponavljanja že preobremenjen.

Z montažo ravnalne naprave pa je ta pomanjkljivost skoraj v celoti odpravljena.

da se vrote pri tem izravna. Naprava je montirana na ohišju voza pri izhodu tkanine iz stroja.

Čisti prihranek oziroma gospodarska korist predvidoma znaša za letošnje leto 19.276,95 dinarjev. Avtorju tehnične izboljšave pripada po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih odškodnina za dobro treh let od dneva uporabe. Ivanu Erzenju je bila izplačana akontacija za leto 1975 v višini 2.342,15 dinarjev.

— ALOJZ VIDMAR, zaposlen na delovnem mestu jermenar v delovni skupnosti skupne službe, je izvedel tehnično izboljšavo ščitnika čolničkov v čolničkovih skrinjici na statvah US-52-058 PL., v DE tkalnica II. Dosedanje usnjene ščitnike je podložil

s penasto gumo in s tem zmanjšal porabo oziroma potrošnje čolničkov in usnja, prav tako pa je prihranil pri delovnem času.

Prihranek oziroma čista gospodarska korist za 5 mesecev letošnjega leta znaša 6.730,50 dinarjev. Avtorju tehnične izboljšave pripada po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih odškodnina za dobro treh let od dneva uporabnosti, v kolikor se bo v tem času ta izboljšava še uporabljala. Alojzu Vidmarju se je izplačala akontacija v višini 2.432,60 dinarjev.

Z namenom, da še pospešimo inovacijsko dejavnost v našem podjetju, apeliramo ponovno na vse člane, ki imajo kakršenkoli predlog izuma, tehnične izboljšave ali koristnega predloga, naj ga prijavijo strokovni službi oziroma referentu za nagrajevanje v kadrovskem sektorju.

J. S.

10. seja predsedstva OO ZSMS Tekstilindus

Na kratko bi rada napisala nekaj besed o 10. seji predsedstva Sveta OO ZSMS Tekstilindus Kranj. Najpomembnejša točka dnevnega reda je bil razgovor s predsednikom komisije SLO pri OK ZSMS Kranj tovarišem Janezom Žakljem. Prisotni so bili predsedniki treh komisij: za idejno politično dejavnost, za kulturo in za informiranje. Zaradi odsotnosti predsednikov dveh komisij (za šport in SLO) nam je o njihovem delu posredoval nekaj podatkov predsednik sveta predsedstva OO ZSMS Tekstilindus Marjan Ojsteršek. Na sestanku se je obravnavala aktivnost naše mladinske organizacije, ki je trenutno malo popustila. Temu so krive predvsem kadrovske težave, pa tudi program dela, ki ga bomo morali spremeniti. Med drugim smo sklenili, da bomo v organizacijo ZK odslej sprejemali le aktivne mlade delavce. Letos je bilo v ZK sprejetih 17 mladincev, kar je zares pohvale vredno.

Športna dejavnost našemu podjetju je zelo razgibana, kar dokazujejo tudi doseženi uspehi. Zaenkrat velja, da je športna dejavnost nekako najbolj množična in delavna.

»Novo rojstvo« je doživela tudi kulturna dejavnost. Ustanovitev folklorne skupine, ki bo v svoj program vključila tudi igre, skeče, pevске točke in seveda narodne ples, pomeni osvežitev in zaposlitev v prostem času. Lahko napišem, da se je po dveh dneh od dneva razpisa prijavilo 25 mladih. Sedaj jih je že 35 in še prihajajo novi. Tudi recitacijska skupina uspešno deluje, treba pa bo več povezanosti z drugimi takimi skupinami OZD, s katerimi bi morda pripravili skupni program in ga predstavili širšemu občinstvu.

(Nadaljevanje na 6. str.)

ITMA 1975

V italijanskem mestu Milano se je po 16 letih ponovno vršila mednarodna razstava testilnih strojev »ITMA« (Internationale Textil Maschinen Ausstellung) in sicer od 6.—15. 10 1975. Ta razstava je po štirih letnih presledkih že sedma po vrsti, vsake se pa udeležujejo tekstilni strokovnjaki iz celega sveta v vedno večjem številu, ker je možno na enem mestu ogledati najnovejše dosežke tekstilne strojegradnje in s tem tudi najsodobnejšo tehnologijo v proizvodnji vseh vrst tekstila. Tudi jugoslovanski tekstilci so na letošnji ITMA razstavi pokazali izjemno zanimanje, ker Milano je nam najbližje sejamsko mesto, v katerem se tovrstne razstave vrše.

Letošnja ITMA je potekala v izredno razgibanem času, ki prodaji tekstila na svetovnih tržiščih ni ravno naklonjen, vršil se je v času gospodarske recesije, ki je trenutno prizadela predvsem gospodarsko razvite države. Velik napredek tekstilne tehnike in večanje kapacitet tudi v nerazvitih deželah sta povzročila mnogostransko ponudbo, ki veča konkurenčni boj. Dodatno k temu je pa manjša kupna moč prebivalstva tudi v razvitih državah prispevala k temu, da je dandanes ponudba višja od povpraševanja. Zato se je že pričela selekcija proizvajalcev tekstila s tem, da je obstoj zagotovljen samo tistim podjetjem, ki nudijo tržišču pravočasno sodobne, kvalitetne proizvode po primerni ceni. Podjetja s staro opremo, na kateri ni mogoče proizvajati z visoko produktivnostjo, kjer je organizacija dela slaba in kjer so proizvodni stroški previsoki, v razvitem svetu nimajo več kaj iskati ter jih množično zapirajo. Cena živega dela postaja vedno višja postavka v kalkulaciji, zato vsako napredno podjetje z zanimanjem sledi novostim, ki izboljšujejo tehnologijo in s tem dvigajo kvaliteto izdelkov ter nižajo proizvodne stroške. Tu ni izjeme med vzhodom in zahodom, ker se ekonomske zakonitosti v pogledu stroškov v bistvu mnogo ne razlikujejo. Pomembna je tudi ugotovitev, da je v zadnjih letih prisoten močan premik iz uporabe naravnih v sintetična in druga vlakna in da se sodobna strojna oprema temu močno prilagaja.

ITMA 1975 je značilna tudi po rekordnem številu razstavljalcev, katerih je bilo preko 1150. Vsak dobavitelj opreme, ki želi nastopati v mednarodnih okvirih bora biti na tem sejmu prisoten, sicer velja za drugorazrednega proizvajalca. Če pa že nastopi, mora pa prikazati proizvode, ki resnično pomenijo vrhunec sodobne tekstilne tehnike in tehnologije.

Razstavljalci so v prikaz svojih eksponatov vložili mnogo truda, saj je večina strojev obratovala. Tako so delali raznovrstni predilni, tkalski in plemenitilski stroji z maksimalnimi učinki, ki

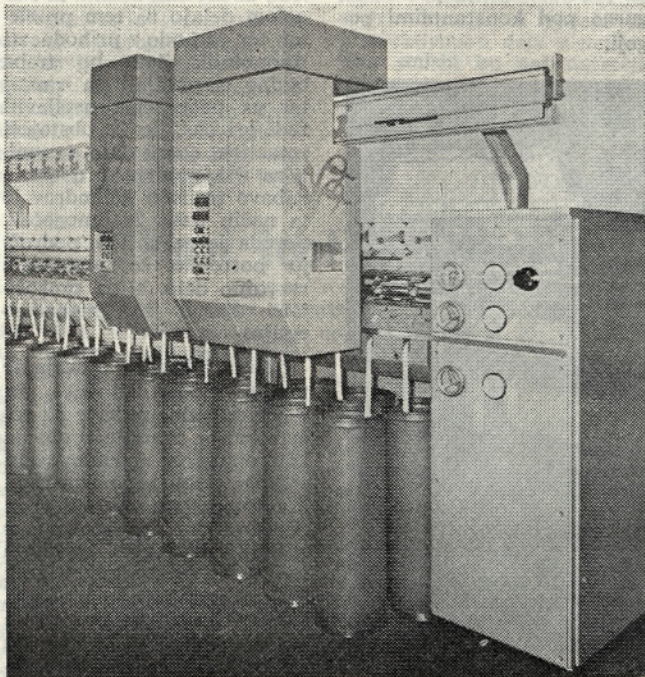
so bili marsikje prirejeni za optični efekt.

Tudi delu našim strokovnjakom je bila dana možnost, da so si v interesu podjetja ogledali nainovejše dosežke na področju tekstilne tehnike. Vsakdo je imel nalogo, da dobro prouči svoje ožje strokovno področje ter se seznani z novostmi, tako da se bomo pri prihodnjih investicijskih odločitvah lažje orientirali. Vsekakor je pravilno, da se je to pot dala možnost večjemu številu oseb, da so si zelo zanimivo razstavo ogledali, kajti ob množici razstavljenih eksponatov je nemogoče, da bi posameznik proučil vse novosti, ker je bila razstava preobširna.

Kaj nam je prinesla letošnja »ITMA«? Teško se je spuščati v podrobnosti, ker bodo o njih v bližnjem obdobju napisana obširna poročila in študije v strokovni literaturi, zato je prav, da se omejimo le na osnovne tendence v posameznih področjih, ki nas zanimajo.

Predilstvo

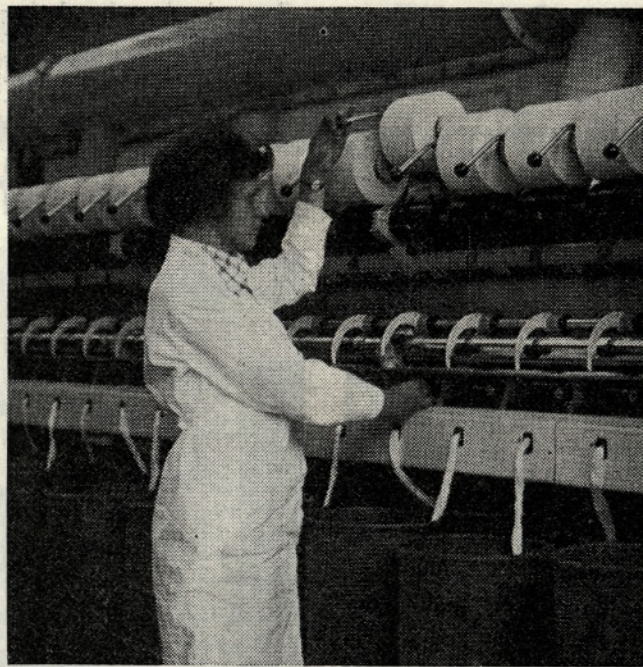
Vsi proizvajalci se trudijo s konstrukcijami najproduktivnejših strojev. Čistilnice za intenzivno čiščenje so povezane z mikalniki z najvišjo produktivnostjo do 100 kg/h. Mikalnik je možno opremiti z regulirnim raztezalom, ki raz-

OE predilni stroj z avtomatskim čiščenjem turbin in vezanjem pretrgov

teg elektronsko uravnava tako, da je za proizvodnjo brezvretensko predene (OE) preje niso več potrebne raztezalke. Raztezalke se lahko gradijo do brzine 500 m/min. Za klasično predene preje se uporabljajo flajerji, kateri imajo brzino do 1700 obr./min., čeprav je bilo še pred leti mnenje, da je maksimalno možna brzina do 1200 obr./min, več pa tekstilne surovine ne bi prenesle.

Prstančni predilni stroji bi rekli, so se kar malo sramežljivo razstavljal, kar jih je sploh bilo, so bili pa višek,

Poljski OE predilni stroj PF 1 pnevmatski

kar se je na tem stroju dalo napraviti, t. j. visoka brzina do 16.000 obr./min, avtomatsko vezanje in natik praznih ter snemanje polnih cev. Trenutno namreč še vedno velja načelo, da je za višje in visoke številke preje najrentabilnejši sodoben prstančni predilni stroj, vprašanje pa je, koliko časa bo to načelo še veljalo. Na tej razstavi je že postalo očitno, da je bodočnost v OE predenju tudi za visoke številke, ker se skoraj vsi proizvajalci predilnih

strojev OE predilni stroj z 110.000 orbat/min, kar je največ dosedaj, medtem ko so brzine okoli 60.000 — 70.000 obr./min, že kar običajne. Poleg prizadevanja za višje število turbinskih vrtljajev se pa dela tudi že na popolni avtomatizaciji kot npr. avtomatsko vezanje pretrgov, čiščenja turbin in menjava navitkov.

Presenetili so Poljaki s popolnoma novim načinom predenja s pomočjo zraka, ki prede s polovično brzino zvoka. Predilna hitrost znaša od 70—200 m/min, pri Nm 12—50, kar je sedaj nedoseženo. Seveda so pa to konstrukcije ljubosumno čuvali ter podrobnosti o delovanju stroja niso pojasnjevali.

Čiščenje in previjanje preje do brzine 1500 m/min se vrši na sličnih avtomatskih strojih, kot jih imamo v našem podjetju s to razliko, da je tudi dovajanje polnih Wc cev avtomatizirano, ravno tako pa tudi snem in zamenjava polnih križnih navitkov.

Razvoju OE predenja sledijo tudi proizvajalci avtomatskih križnih previjalnih strojev, ker novi stroji omogočajo tudi čiščenje in previjanje OE križnih navitkov. Seveda je odveč poudarjati, da se čiščenje preje dandanes vrši z elektronskimi čistilci. Nadzor nad stroji je tudi možno vršiti z malimi kompjuterji, ki kontinuirano merijo in zasledujejo različne proizvodne parametre na previjalnih mestih. Slični elektronski računalniki so razviti tudi za tkalske stroje, ker je s tremi senzorji, ki so montirani na vsako stavev mogoče vsak trenutek dobiti podatke o pretrgih osnovne in votke, o mehaničnih zastojih, izkoriščenju posamezne ali grupe stavev, podatke o disponiranju itd.

Seveda so v tem prispevku omenjeni le najvišji dosežki predilne tehnike, ker ni še vse uporabno za neovirano normalno proizvodnjo. Precej strojev namreč še ni preizkušenih v vsakodnevni proizvodni praksi. Kljub temu pa ti dosežki kažejo, da bo sedanji eksponat sledilo še trdo razvojno delo, ki bo v

naslednjem obdobju omogočilo proizvodnjo visokoproduktivnih strojev, katere bomo morali kupovati, če bomo želeli stopati v korak s sodobno proizvodnjo.

Tkalstvo

Na videz se dozdeva, da so se na področju tkalstva vršila prizadevanja konstrukterjev in proizvajalcev strojev v zadnjih letih predvsem na intenzivnem razvoju stavev. To je treba omeniti zaradi tega, ker je ravno pri razvoju visokoproduktivnih stavev prišlo do najbolj senzacionalnega napredka. To je optično najbolj prisotno, zato se pogoste strokovne razprave vrše večinoma okoli stavev, manj pa o ostalih strojih in napravah, ki tudi močno vplivajo na lajšanje delovnih pogojev zaposlenih in dvigu produktivnosti.

Priprava kolekcijjskih tkanin s snovalno škroobilnim strojem Fa. HERGETH, kjer je možno snovanje in škrobljenje vzorca in po enega križnega navitka, v vsaki barvi je že več let poznana. Sedaj je pa mogoče tudi racionaliranje tkanja tako, da ni potrebno vsak vzorec v isti nastavi in vezavi posebej zaloziti in tkati, pač pa je možno po več takih vzorcih na posebnem stojalu previti in povezati tako, da so zmanjšani zastoji zaradi vdevanja, vlaganja in priprave statve.

Škrobljenje se tudi dandanes vrši na takem stroju avtomatizirano vezanje po natiku križnih navitkov, uravnavanju napetosti ter večji komfort strojev pri upravljanju. Ročno delo je olajšano in skrajšano, kar vodi k večji produktivnosti in znižanju stroškov. Zaradi vedno večjih širin na statvah sledijo tem tendencam tudi snovalni stroji. Brzine dosega do 1000 m na minuto, s premerom valjev do 1000 mm.

Škrobljenje se tudi dandanes vrši na takem stroju, kakršen v našem podjetju že obstoji. Seveda pa je sodobna tehnologija škrobljenja odnosno šlihtanja vedno bolj povezana s plemenitenjem, kjer je pa treba slahito odstraniti. Uporaba vodotopnih sredstev je vedno bolj prisotna. Kažejo se pa že druge tendence in sicer z ugotovitvijo, da je šlihtanje drag proces, posebno še, ker je treba običajno nanos odstraniti že v prvi fazi plemenitenja, pri čemer nastajajo še dodatni stroški s čiščenjem vode (kar bo tudi pri nas slej ko prej aktualno), se iščejo poti o regeneraciji sredstev z uporabo organskih topil v procesu šlihtanja. Firma Sucker je že razstavila takšen stroj, ki omogoča šlihtanje z organskimi topili. Sedaj seveda ne govorimo več o škroobilnem stroju, ker se lepo sliši, pač pa bo treba poiskati ustrenejši izraz za to delovno fazo, ker »šlihtarski stroj« se sliši tako tuje. Šlihtanje osnov za Blue Jeans za velike serije se vrši na specialnih strojih, kjer je možno istočasno s šlihtanjem omogočeno tudi barvanje.

Sodobno vdevanje v liste in greben je avtomatizirano tudi za večlistne vezave s pestrimi

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

Na tem področju vodita proizvajalca USTER ZELLWEGER in BARBER COLMANN. Z ozirom na visoko ceno se nabava takšnega stroja splača nabaviti tkalnicam, katere imajo glede na velikost zadostno število osnov za vdevanje, da je polno zaposlen vsaj v dveh izmenah, ker le na ta način je nabava upravičena.

Po kratkotrajnem boomu na področju pletenja, ko je pred leti kazalo, da bodo pletenine hitro nadomeščale tkanine na vseh področjih uporabe, se je izkazalo, da bo tudi v bodoče tkanje najvažnejša tehnika za proizvodnjo tekstilnih površin. Ta ugotovitev je izpodbudila proizvajalce statev k intenzivnemu konstruiranju najsodobnejših statev, z visoko produktivnostjo. Ti napor, ki so terjali mnogo znanstvenega razvojnega dela, so uspeli produktivnost tkanja približati sodobnim pletilskim strojem. Na sejmu je bilo le malo čolnicnih konvencionalnih statev, te so pa bile do maksimuma izpolnjene. Razstava je pokazala, da je bodočnost v brezčolnicnih statvah in to le v tistih, ki omogočajo fleksibilnost v pogledu uporabe različnih vrst materialov in finoč. Prednost se daje posebno tistim konstrukcijam brezčolnicnih statev, katere omogočajo proizvodnjo tkanin v različnih težavah in vezavah ob čimkrajših zastojih pri menjavah. To je ob hitro se menjajoči modi vedno

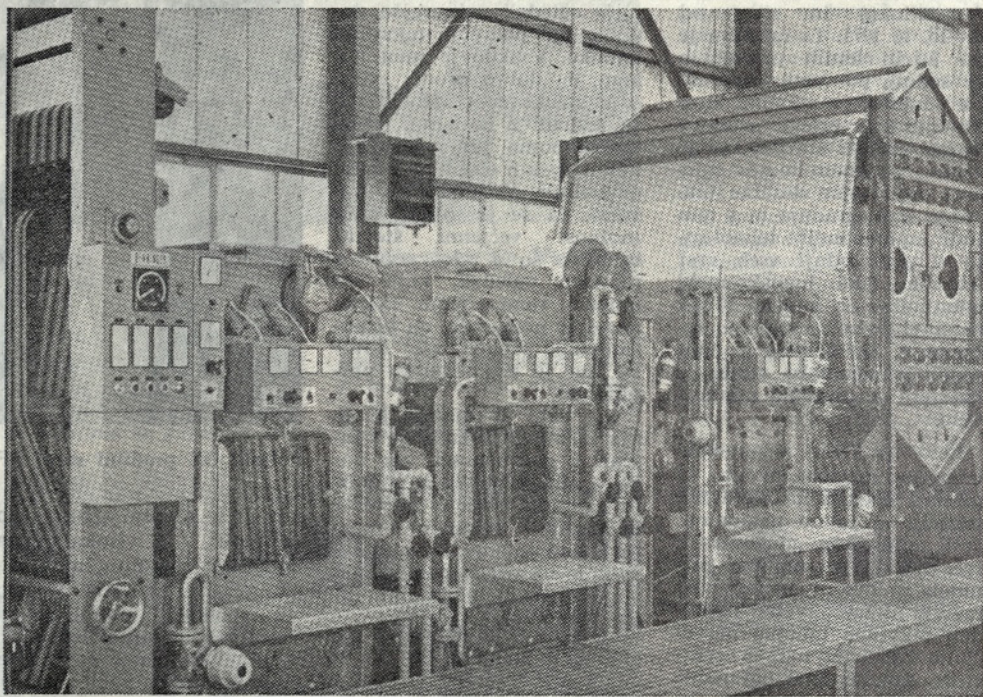
boljši material, večjo porabo energije, kar povzroča kljub racionalizaciji višje stroške. Pomemben kriterij za pretiravanje v brzinah je tudi ropot, ki je ljudem, kateri morajo statve posluževati, neprijeten in škodljiv. Zato so konstruktorji našli novo pot v razvoju statev z valovitim zevom, kjer se naenkrat vnaša v tkanino po več votkov tako, da z gibljivim grebenom nosilec votka pritiska greben predhodnega votka ob tkanino. S tem načinom tkanja se ropot bistveno zmanjša, dosega se pa visoke produktivnosti s ca. 2000 m/min vtkanega votka. S tem sistemom so nastopili na sejmu tuji proizvajalci, med katerimi prednjačijo Čehi s KONTIS statvijo, katera je do sedaj najbolj popolna ter je že sposobna za redno industrijsko proizvodnjo. Zanimivo je videti to statev v obratovanju, ker po 15 in več votkov naenkrat razmeroma počasi teče po širini, grebeni pa neprekinjeno valovijo eden za drugim.

Poleg atraktivnih eksponatov, ki predstavljajo višek tkalske tehnike, je bilo razstavljenih še mnogo pomožnih strojev in naprav, ki olajšujejo in poenostavljajo proizvodnjo. To so stroji za čiščenje tkanin, pregledovanje, merjenje, razne utenzilije in transportna sredstva. Nekaj teh že imamo tudi v našem podjetju, nekatere bomo pa v prihodnosti še morali nabaviti.

Znano je, da ročno doziranje kemikalij, npr. luga, peroksida, natrijevega hipoklorita in natrijevega klorita v belilnicah povzroči večjo porabo kemikalij ob nihajočih koncentracijah. Firma USTER in DEGUSA sta razstavljali avtomatsko dozirno napravo, ki samodejno uravnava kon-

kot je parjenje, termofiksiranje ali pranje. Torej doseže se prihranek na toploti, vode se ne onesnažujejo ter tudi postopek dela je krajši in čistejši. Kot omenjeno, postopek ni nov ter je bil omejen samo na sintetične tkanine ali pletenine. Novo pa je bilo na sejmu to, da je postopek

zelo pozitivno. Pri tem je omeniti tudi drugo pot razvoja čiščenja in sicer z organskimi topili. Prvi industrijski stroj je bil razstavljen že pred štirimi leti v Parizu, sedaj si je pa ta način utrl pot že v industrijsko uporabo. Pri tem načinu pranja se ne uporablja več vode, pač pa v

Sirinski belilni stroj

centracijo belilnih flot s pravnim doziranjem. Trdijo, da znaša prihranek kemikalij za 20 % ob istočasni zagotovitvi, da proces beljenja poteka sigurno pod konstantnimi pogoji.

razvit tudi za celulozne tkanine, kar je posebno za nas važno. Seveda postopek še ni trenutno zrel za vse načine tiska, treba pa je računati s tem, da številni kemiki in tehnologi delajo na tem problemu ter ga bodo v prihodnosti izpopolnili. Zato bo treba budno spremljati ta razvoj ter ga postopoma uveljaviti tudi pri nas, ker se obstoječi rotacijski stroji dajo opremiti za tisk papirja. Z dodatno nabavo transfer kalandrov je ta način tiska že omogočen. Seveda je pa na tem področju potrebno še precejšnje razvojno delo, ki ga proizvajalci barvil že intenzivno vršijo.

Nekontrolirano odvajanje toplote v zrak ali reke kot vroče odpadne vode je ob pomankanju energije problem, kateremu se v razvitem svetu posveča vedno več pozornosti. Z avtomatskim merjenjem in reguliranjem prezračevanja v sušilnih in drugih toplotnih strojih se vroči odpadni zrak kontrolirano odvaža v okolje, kar lahko prihrani precejšnje stroške. Tovrstno napravo je razstavila tudi nam dobro poznana firma MAHLO. Z izmenjevalci toplote je možno ogrevati svežo vodo s toploto odpadnih vod ter na ta način prihraniti precej toplotne energije. Takšni izmenjevalci se lahko instalirajo kot centralne naprave ali kot lokalne pri posameznih strojih (primer Kleinewefers).

Razstavljenih je bilo tudi precej pralnih strojev z različnimi principi vodenja tkanin v breznapetostnem stanju. Vodilni proizvajalci na tem področju so se tudi izkazali v prizadevanju da iščejo načine, kako s čimmanjšo porabo vode doseči boljši pralni efekt, kar je ob sedanjem vsesplošnem naporu za čimmanjšo onesčiščenje vod

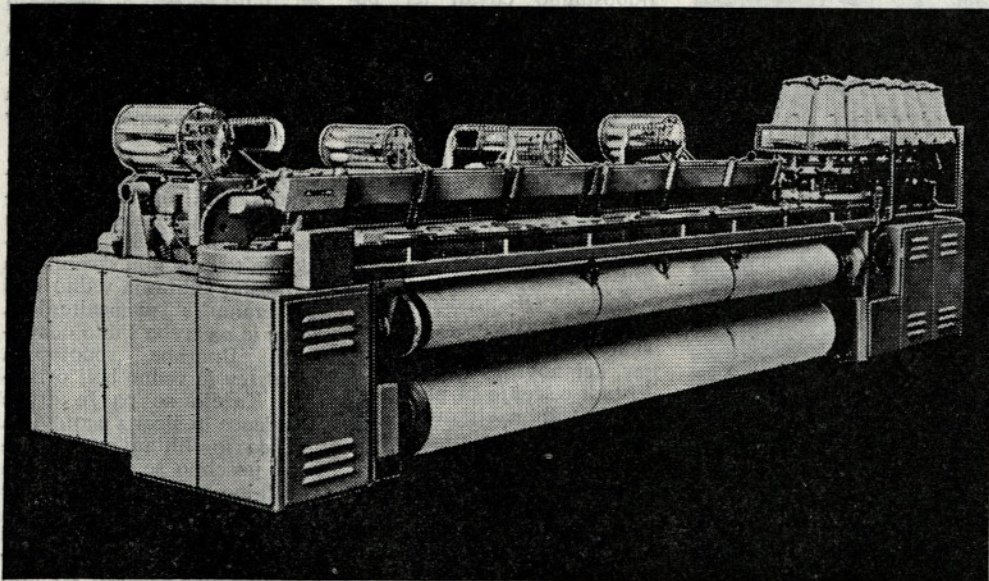
glavne perkloretile, kateri se po pranju zaradi velike hlapnosti regenerira ter ponovno uporablja. Ta način se že redno uporablja v kemičnih čistilnicah tudi pri nas, zato razmišljanja o teh sodobnih načinih čiščenja niso odveč. Trenutno sta najbolj poznana načina pranja odnosno čiščenja SOLVANIT postopek od firme Brückner in CONTISOL od firme Böhme, ki pa sta razvita le za sintetične tkanine in pletenine. Postopek je baje cenejši in učinkovitejši kot pranje z vodo. Vrše se pa raziskovanja tudi na tem področju čiščenja in barvanja celuloznih tkanin, kar je trenutno še stvar prihodnosti.

Barvanje je pomembna faza plemenitenja, katera je v zadnjih letih doživela velik razvoj. Uporabljajo se še pol in kontinuirani postopki, pri katerih je osnovni stroj fulard. Razvijanje se vrši na razvijalno-pralnih strojih, le redko še na žigrih, katerih je bilo le malo razstavljenih.

Osnovni stroj za sušenje je še vedno razpenjalno-sušilni stroj, katerih je bilo razstavljenih 51. Opremljeni so z vsem možnim »komfortom«, ki ga daje sodobna toplotna in merilna tehnika z namenom, da se doseže brezhibno vodenje tkanin skozi stroj, visoka produktivnost ob racionalni porabi toplotne energije. Čeprav je bobnasti sušilni stroj precej zastavljen, je vendar po izparilnosti še vedno najbolj učinkovit. Vrhunsko izpopolnjen stroj te vrste je pod nazivom RELAX razstavila firma BORSIG. Morda bo ob energetske krizi zanimanje za tovrstni stroj ponovno oživel.

V omenjenem skopem prikazu je nemogoče opisati različne stroje in naprave, ki

(Nadaljevanje na 5. str.)

Statev z valovitim zevom Kontis C2

bolj pomembno, ker se zaradi tega proizvodni programi vedno hitreje menjajo ter je nabava statev za ozki program zelo rizična zadeva. Tako sodobna brezčolnicna statev omogoča tkanje lahke tkanine iz filameta do dekorativne tkanine iz volnenega sukanca. Proizvajati vedno bolj in bolj produktivne stateve še naprej, je osnovni cilj dobaviteljev. Brezčolnicna statev dobivajo vedno večje širine za tri, štiripasovno tkanje z brzino vtkanega votka prek 760 m/min, kar je verjetno tudi višek, ki so ga pri epstavnem načinu vnašanja dosegli. Večje brzine terjajo

Plemenitilstvo

Značilnost klasičnega plemenitenja je, da porabi mnogo toplotne energije in da onesčiščuje okolje z umazanimi vodami, te vsebujejo tudi odpadle kemične produkte. Temu problemu je ITMA 75 na sektorju plemenitenja posvetila posebno pozornost ter je vzbudila za ta nova prizadevanja očitno zanimanje. Tudi tu je treba povedati, da marsikatera stvar ni popolna novost, vendar se je na teh področjih pojavilo več proizvajalcev z izpopolnjenimi stroji in napravami.

V tiskarstvu bodo v prihodnosti verjetno revolucionarne spremembe z uvajanjem transfer tiska, za katerega so razstavljali številni proizvajalci različno opremo. Ta način tiska ni nov ter se je dosedaj uporabljal predvsem za tisk sintetike, katera se običajno tiska z disperznimi barvili. Pri tem postopku se tiska samo papir, nato se pa na posebnih strojih tisk s papirja pod vplivom toplote prenaša na tekstilno površino. Prednost tega načina je v tem, da se dosežejo zelo natančni tiski in da po končanem nanosu ni potrebna nobena naknadna obdelava

POZIV ZVEZE sindikatov Jugoslavije vsem organom in organizacijam sindikatov in zveze sindikatov

Sindikat v prizadevanjih za povečanje produktivnosti

Občinskim organizacijam in organom sindikatov in zveze sindikatov priporočamo, da po svojih ustaljenih poteh čim prej seznanijo vse izvršne odbore osnovnih organizacij sindikatov s pozivom sveta zveze sindikatov Jugoslavije o nalogah sindikatov v prizadevanjih za povečanje produktivnosti dela, sprejetih 16. oktobra letos!

Na 4. seji 16. oktobra letos, je svet Zveze sindikatov Jugoslavije obravnaval aktualne probleme gospodarske stabilizacije in neposredne naloge sindikatov v akciji za povečanje produktivnosti dela. Svet ZSJ je sprejel predsednikovo poročilo in poziva vse organizacije, vodstva in organe sindikata, naj povsod, kjer delujejo, ugotovijo konkretne rezerve za povečanje produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja, nato pa naj skupaj z organi samoupravljanja in z drugimi organi ukrepajo za povečanje produktivnosti in dohodka.

Produktivnost dela v zadnjih letih počasneje narašča, kar se je pokazalo zlasti letos. Nujno je, da se še bolj široko akcijo takšno težnjo obrnejo v korist povečanja produktivnosti v širšem smislu in v povečanje družbenega dohodka.

Zaostajanje rasti produktivnosti dela pri nas ni posledica tehnične ravni opreme in opremljenosti dela, temveč je posledica pomanjkljivosti v splošni družbeni organiziranosti in v slabosti organizacije dela in poslovanja. Velike rezerve za povečanje dohodka so v organiziranju združenega dela na vseh ravneh po načelu dohodkovnih odnosov in v usklajevanju tehnično tehnološke organizacije s temi odnosi.

Akcijo za večjo produktivnost v naslednjem obdobju je nujno treba povezati z izdelavo samoupravnih in družbenih načrtov in sporazumov o združevanju dela in sredstev v reprodukcijske celote.

Svet ZSJ poudarja potrebo po okrepljeni družbeni akciji sindikatov, organov samoupravljanja in vseh družbenih dejavnikov za ukrepanje v tekoči ekonomski politiki, s katerim bodo spodbujali:

- hitrejša naraščanje produktivnosti in ekonomike dela v vseh organizacijah združenega dela;

- hitrejša združevanje dela in sredstev ter graditev samoupravne organizacije združenega dela;

- odpravljanje prevelikih razlik v ustvarjenem dohodku na delavca (petkrat, desetkrat in celo do dvajsetkrat med organizacijami, pi poslujejo pod enakimi pogoji);

- boljše in popolnejše izkoriščanje kapacitet in razpoložljivih sredstev;

- odpravljanje vzrokov za velike zaloge, neporavnane račune in nelikvidnost;

- racionalne in družbeno potrebne naložbe.

Težišče akcije sindikatov naj bo v temeljnih organizacijah združenega dela za iskanje konkretnih rešitev, katerih izvedba bo povečala produktivnost dela.

Sindikati se bodo še naprej zavzemali za to, da se:

- hitreje izoblikuje in uveljavlja stimulative oblike delitve po delu in delovnih rezultatih;

- trdno poveže naraščanje osebnih dohodkov in vseh oblik porabe z naraščanjem produktivnosti in dohodka;

- vodi stalen in vztrajen boj proti vsem oblikam nedelavnosti in nediscipline;

- odkriva in izkorišča vse druge rezerve za povečanje produktivnosti in dohodka;

- nasprotuje vsem, ki s svojim ravnanjem ali odporom otežujejo to akcijo.

Svet ZSJ poudarja, da je treba akcijo sindikatov v boju za večjo produktivnost in ekonomičnost dela najtesneje povezovati s hitrejšim uresničevanjem družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov o pridobivanju in delitvi dohodka — zlasti z izdelavo osnov in meril za individualno delitev po delu in delovnih rezultatih dela in materialno stimulacijo v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

Organizacije sindikatov in organi samoupravljanja naj zagotovijo tudi takšne spremembe, da se bo z osebnim dohodkom spodbujalo delo, delovne rezultate, produktivnost, racionalizatorstvo, inovacije in iznajditeljstvo. Prav

tako je nujno, da se merjenje delovnih rezultatov razširi na čim večje število delavcev, da bodo vanj zajeti tudi organizatorji proizvodnje in kadri v skupnih službah, saj se bo s tem povečal tudi njihov interes za večjo produktivnost dela in za večji dohodek.

Osnovna smer aktivnosti sindikatov naj bo proučevanje in prenašanje pozitivnih izkušenj iz prakse organizacij združenega dela, ki z razvijanjem samoupravnih dohodkovnih odnosov dosegajo največjo produktivnost in dohodek.

Proučevanje rezultatov produktivnosti in poslovanja bodo sindikati organizirali po panogah in grupacijah sorodnih proizvajalcev na podlagi primerjalnih kazalcev o poslovnosti. Z rezultati naj bo seznanjen vsak delavec, da mu bodo jasni ne le vzroki za morebitno manjšo proizvodnjo, izgubljen dohodek, manjši obseg sredstev za akumulacijo, za osebne dohodeke, za skupno porabo i.d., temveč da mu bodo poznani tudi načini za izboljšanje stanja.

Se intenzivnejše vključevanje vseh organizacij in organov sindikatov in zveze sindikatov v stabilizacijsko akcijo s prizadevanji za povečanje produktivnosti dela v najširšem smislu bo naš največji prispevek k uresničevanju nove ustavne ureditve.

SVET ZVEZE
SINDIKATOV
JUGOSLAVIJE

Člani kolektiva !

V novembru bo izšel zbornik Prazniki slovenskih občin, posvečen 30. obletnici zmage nad fašizmom in 30. obletnici osvoboditve naše domovine.

Zbornik izdaja Skupnost slovenskih občin. Za pripravo in natis zbornika je bil sklenjen poseben dogovor s skupščinami slovenskih občin in mesta Ljubljane, ki so tudi izbrale avtorje in nato v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami sestavke verificirale. Poleg avtorjev, ki so jih sestavljali udeleženci NOB, raziskovalci in poklicni zgodovinarji, so pri pripravi in urejanju zbornika sodelovali tudi drugi znanstveni sodelavci in poseben uredniški odbor. Zbornik obsega poljudnostrokovni opis vseh dogodkov, ki so bili izbrani za občinske praznike in praznik mesta Ljubljane, avtorji pa so po svoji presoji vtikali v opisovanje tudi dogajanja pred dogodki in po njih ter dali s tem širi vpogled v zgodovino našega revolucionarnega gibanja in narodnoosvobodilne borbe.

Zbornik je pisan mozaik dogodkov iz naše revolucionarne preteklosti, saj posega z opisi praznikov, npr. prav v čase protifašističnega boja v Marežigah v letu 1921, spopada revolucionarnega delavstva z orjunaši v letu 1924 in revirski stavke leta 1934 ter prek ustanovitve in organiziranja Osvobodilne fronte, formiranja prvih partizanskih enot, organizacije ljudske oblasti pa vse do osvoboditve in zadnjih bojev v drugi svetovni vojni na našem ozemlju.

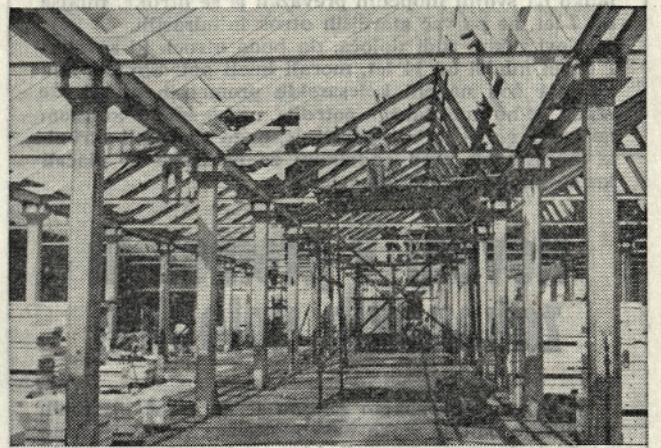
To je prva publikacija pri nas, v kateri bodo predstavljene vse slovenske občine skozi dogodke posebnega pomena, ki so bili izbrani za občinske praznike, in tudi prva, ki na tak način obravnava in osvetljuje del naše revolucionarne zgodovine in s tem daje bogat prispevek k oživilanju tradicij narodnoosvobodilnega boja in revolucionarnega delavskega gibanja.

Zbornik je bil izbran med tiste publikacije v letošnjem jubilejnem letu, ki bodo imele posvetilo, da so izdane v počastitev 30. obletnice osvoboditve. Imel bo format 22 x 22 cm in bo obsegal 200 strani.

Zbornik je rezultat prizadevanj vseh slovenskih občin in mesta Ljubljane, organov Skupnosti in nad 60 neposredno angažiranih sodelavcev.

Želimo, da bi ta publikacija prišla med čimširši krog naših delovnih ljudi in občanov. Solam in mladini bo zbornik koristen učni pripomoček pri obravnavanju zgodovine revolucionarnega delavskega gibanja in narodnoosvobodilne borbe, delovnim organizacijam, krajevnim skupnostim, družbenopolitičnim organizacijam in drugim pa naj bi služil še posebej kot spominsko darilo zaslužnim delavcem, delegatom idr. ob raznih spominskih, jubilejnih in podobnih priložnostih, vsakomur pa bo tudi lepa dopolnitev njegove knjižne zbirke.

Prednaročniška cena zbornika je 100 din, prednaročila pa sprejemamo do 10. novembra 1975 na naslov: Skupnost slovenskih občin, Ljubljana, Cankarjeva c. 5, žiro račun št. 50101-678-48155.

Streha tkalnice med popravilom

Osební dohodek avgust — september 1975

Poprečno izplačani osebni dohodek na zaposlenega v organizaciji združenega dela je znašal za 182 plačanih ur:

— v mesecu avgustu 3.332,02 din

— v mesecu septembru 3.197,45 din

Izplačani osebni dohodek po TOZD oz.

DE pa je naslednji:

Delovna enota	Avgust	September
TOZD predilnica	2.992,45	2.849,51
DE tkalnica I	3.028,55	2.872,50
DE tkalnica II	3.078,26	2.922,14
TOZD tkalnica	3.055,23	2.899,26
DE plemenitilnica I	3.127,00	3.026,15
DE plemenitilnica II	3.106,76	3.010,64
DE gravura	3.830,58	3.751,54
TOZD plemenitilnica	3.180,55	3.086,44
DS skupne službe	3.883,41	3.758,36
TOZD prehr. in odd.	3.275,71	3.247,39

V mesecu avgustu smo imeli le dva zaposlena, katerih osebni dohodek je bil pod 2000 din, vendar v teh primerih ni bil dosežen normalen delovni rezultat. V mesecu septembru pa je bil najnižji izplačani osebni dohodek nad 2000 din oziroma 2036,10 din.

ITMA 1975

(Nadaljevanje s 4. str.)

spadajo v moderno plemenitilnico. To so različni belilni, apreterski, graverski, adjuktivni in drugi stroji, ki bodo v prihodnjih letih tudi našli mesto v naše plemenitilnice.

ITMA 75 je bila mogočna manifestacija tekstilne tehnike. Ob milijonih ljudi, ki se trudijo v tekstilnih tovarnah v svetu, stoji za nami armada delavcev v strojnih in kemičnih tovarnah, laboratorijih, v znanstvenih institucijah in v konstrukcijskih birojih, ki ne nehno iščejo boljše in hitrejše stroje, boljše in cenejše tehnologije, ki bo nam tekstilcem omogočila sodobno in racionalno proizvodnjo. Mi

tekstilci, delavci na strojih ali organizatorji proizvodnje smo dolžni, da bomo sodobno opremo znali izkoristiti za napredek tekstilne proizvodnje, za moderne izdelke, ki jih bodo ljudje radi kupovali. V prihodnjem letu bo strokovna literatura mnogo pisala o novostih, katere je prinesla ITMA. Naloga vseh strokovnjakov bo, da bodo te ocene pazljivo proučevali, da bomo ob novih investicijah znali tudi nabaviti takšno strojno opremo, ki bo v proizvodnji najbolj učinkovita.

Udeležence sejma iz našega podjetja pa obisk obvezuje, da podrobno iz sejma še v naprej proučujejo, ne bi bilo odveč, da zanimivosti objavijo tudi v našem časopisu.

Z. Č.

Slovenska skupščina je pred kratkim sprejela nov zakon o varnosti v cestnem prometu. Ta novi zakon o cestnem prometu prinaša nekaj pomembnih sprememb v naše vsakdanje življenje na cesti. Novi slovenski prometni zakon je bil objavljen v Uradnem listu in sicer v 24. številki, ki je izšla 20. oktobra 1975.

V tem prispevku želim opozoriti na nekaj pomembnih zakonskih določil in sicer:

Če boste vozili v koloni in se boste zaradi ustavitve kolone ustavili na prehodu za pešce, se vam zna zgoditi, da boste plačali (če vas bo opazil miličnik) najmanj 100 in največ 500 dinarjev kazni. Tudi mopedisti bodo po novem zakonu (velja od 19. novembra dalje) lahko na svojih mopedih prevažali le še otroke, mlajše od 7 let, ne pa več starejših otrok in odraslih.

Novi zakon tudi določa, da bodo otroci, ki so stari 7 let in mlajši od 14 let, morali imeti potrjeno šolo, da so se v šoli naučili kolesarskih prometnih pravil. Če otrok ne bo imel takega potrjena, ne bo smel s kolesom na cesto; če pa jo bo »pobrisal«, bodo starši ali skrbniki odgovarjali pred sodnikom za prekrške in plačali kazni od 100 do 500 dinarjev.

Novost v prometnih zakonskih določilih

V novem slovenskem zakonu je še nekaj bistvenih sprememb, kot je vleka poškodovanega vozila, začasno izločanje iz prometa vozil, ki s svojo počasno vožnjo botrujejo ustvarjanju kolon in pa novost, da lahko sodišča, sodniki za prekrške in milica dajo za posamezne kršitelje (voznike) predloge za ponoven preizkus znanja in sicer za tiste voznike, katerim je bilo odvzeto vozniško dovoljenje za šest mesecev ali pa tistim, kateri so napravili zapored več cestno prometnih prekrškov. Tako preverjanje znanja pa je praktično ponovno polaganje voznškega izpita. Če tak voznik ne bo uspešno opravil preizkusa znanja, bo imel možnost, da po petku enega meseca tak preizkus ponavlja. Seveda pa bo tak voznik do uspešnosti opravljenega preizkusa brez voznškega dovoljenja.

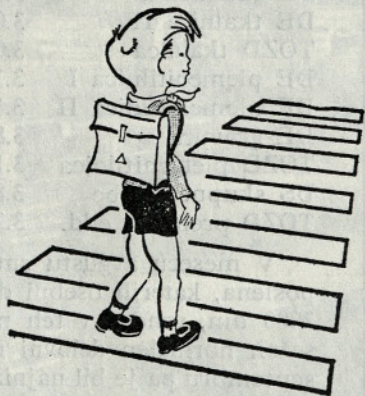
Ob tej priložnosti bi tudi opozoril, da imamo predurmi zimsko obdobje in da je napočil čas, da vozila temeljito pregledamo, predvsem pa opremimo s primernimi gumami. Pav bi bilo, ko bi si opremili vozila tudi z varnostnimi pasovi, da nas ne bo presenetil zakon o obveznih varnostnih pasovih.

M. K.

Učenci!

Ste pripravljeni na samostojno pot v prometni vrvež?

So vas poučili

kako

hoditi po pločniku

kje

po cesti

kdaj

čez cesto?

So vam pokazali starši in učitelji najbolj varno pot od doma do šole in od šole do doma?

Vozniki motornih vozil, ne dopustite, da bi ugasnilo komaj začeto življenje pod vašim vozilom!

Po 25 letih ponovno folklorna skupina

Na pobudo mladine smo po 25 letih v Tekstilindusu ponovno formirali folklorno skupino. Na prvem sestanku smo se zbrali vsi zainteresirani, ki bi želeli sodelovati v tej skupini. Dogovorili smo se o vodstvu skupine in sicer je bil predlagan in izbran za predsednika tovariš Stojković Pera, za podpredsednika Dragica Arhar, za sekretarja pa Marina Trošt. Dogovorili smo se tudi o delu skupine, o pripravah in vajah ter o poznejših nastopih. Na repertoarju bi imeli vse plesne jugoslovanskih narodov in s tem uresničili željo maršala Tita o bratstvu in enotnosti med vsemi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Vse slovenske plesne bi učila tovarišica Dragica Arhar, ostale plesne jugoslovanskih narodov pa tovariš Stanimir Miljković. Poleg tega imamo tudi koordinatorja med folklorno skupino Sava in našo skupino — tovariša Rajka Milinarja, ki sicer pleše pri folklorni skupini Sava; on bi namreč navezal kasnejše sodelovanje in stike med obema skupinama.

Celotna skupina šteje 35 članov naše delovne organizacije. Na sestanku smo se dogovorili, da se bo naša skupina imenovala folklorna skupina Tekstilindus Kranj. Dogovorili smo se tudi, da kot častnega člana naše skupine imenujemo predsednika sindikalne organizacije tovariša Franca Isteniča.

Vaje bomo imeli v prostorih pod obratno ambulanto v obratu I, in sicer vsako prostoto soboto od 10. do 13. ure. Za soboto smo se odločili zaradi tega, ker ima nekaj članov skupine različen turnus dela.

Da bi skupina lahko uspešno predstavljala našo delovno organizacijo in da bi njeno delo zaživel, je potrebna podpora celotnega kolektiva. Kot prvo nameravamo najprej urediti prostor, kjer ima skupina vaje, pri tem pa sta nam obljubila pomoč že naša sindikalna organizacija in OO ZSMS.

Pera Stojković

Jesen v modi

Moda se hitro menja, čeprav ne popolnoma, ampak predvsem v malenkostih, ki prinašajo modelom svežino in eleganco.

Letošnja jesenska moda daje velik poudarek pletenim, grobo pletenim jopam, plaščem, oblekam, puloverjem z raglanimi ali kimono rokavi, kapam, klobučkom in dolgim šalom.

Linija oblek in plaščev je ravna, cevasta ali pa bogata, široka, prav razkošna. Dolžina oblačil se končuje obvezno pod koleno. Materiali so: gabarden, tweed, veliko jersey, flanela, kamgarn in mehki velur.

Barve so: rjavi in zeleni toni kot siva, barva melančane, rdeča, jekleno modra. Za zvečer pa veliko črne in bele. Hlače so letos zopet zelo pomembne. Krojene so ravno. Spet so moderne pumparice. Obleke so ravne, gladke s pasom ali brez, z dolgi ali kratkimi rokavi — predvsem primerne, da spodaj oblačimo tople pulije.

Kostimi so izrazito moško krojeni, s podloženimi ramei, dvorednim zapenjanjem in strogo fazono.

Toliko na kratko o novostih letošnje jesenske mode.

Marina

10. seja predsedstva OO ZSMS

(Nadaljevanje z 2. str.)

Komisija za SLO ima sicer dober akcijski program, vendar ga ni popolnoma uresničila. Želimo si predvsem večjo aktivnost v orientacijskih pohodih, več sodelovanja s kranjsko kasarno Stane Žagar na nivoju OK. Omenim naj tudi, da je bila ustanovljena prostovoljna partizanska četa Lojze Kebeš Stefan, ki šteje 30 mladincev. Koristna in zanimiva bi bila tudi predavanja iz tega področja. Za to bomo prosili tov. Pavla Gantarja, ki ima izkušnje na tem področju, da nam bo pripravil predavanje v podjetju o SLO in družbeni samozaščiti.

Tudi za obveščenost mla-

dincev oz. za informiranje bomo morali bolj poskrbeti. V našem internem glasilu naj bi se objavili tudi sestavki, namenjeni mladini, ki bi poročali o njenem delu, nalogah in akcijah, saj je praksa pokazala, da sodelavci premalo vedo o našem delu in uspehih.

Glede na to, da je pri nas zaposlenih veliko mladincev iz drugih republik, bomo morali slej ko prej pomisliti tudi na to, da bi nekaj sestavkov objavili tudi v njihovem materinem jeziku.

Z optimizmom se lotevamo zastavljenih nalog in upamo, da trud ne bo zaman.

Marina Trošt

TEKSTILEC — glasilo delovnega kolektiva Tekstilindus Kranj — Ureja: glavni in odgovorni urednik Katarina Smodej in odbor za informiranje, ki ga sestavljajo: Metka Friškovec — predsednik, Peter Jekovec — podpredsednik, in člani: Ivica Koblar, Slavka Rojina, Pavla Blažič, Alenka ing. Letinič in Krista Mauser. Tisk: GP »Gorenjski tisk« v Kranju. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421-1/72

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Tekstilindus A - 5.

V okviru IX. letnih športnih iger ObSS Kranj za leto 1975 je bilo izvedeno v septembru občinsko prvenstvo v malem nogometu za leto 1975. Sodelovalo je 33 ekip, ki so bile razdeljene v 8 skupin. Kot preteklo leto je tudi naše podjetje prijavilo 2 ekipi in sicer A in B. V ekipi A so sodelovali: Komovc, Radosavljevič, Šprajcar, Amidič, Stanišljevič, Brezar, Marič.

V ekipi B pa so nastopali pod vodstvom Rogeljna igralci, ki se bodo v prihodnjih letih lahko potegovali za najvišji plasman, če se bodo pravilno organizirali. Ekipa B je bila sicer naša drugorazredna ekipa, ki pa je letos pokazala borbenost, tako da se je plasirala nad prvih 16 ekip.

V letošnjem tekmovalstvu sta iz predtekmovalja iz vsake skupine šli v zaključni sistem tekmovalja prvo in drugouvrščena ekipa. Tako je prišlo v zaključni sistem tekmovalja 16 ekip. Zmagovalci (8) pa so se nato še pomerili v polfinalu za uvrstitev nad prve štiri ekipe oziroma za ekipo od 5.—8. mesta.

Naši ekipi sta se v predtekmovalju odlično borili, tako da sta obe prišli v sistem zaključnega tekmovalja. Vendar je ekipa B v prvem delu delu zaključnega sistema tekmovalja izpadla s porazom proti Gozdnemu gospodarstvu z rezultatom 0:2. Ekipa A pa je v izločilni tekmi za uvrstitev nad prve štiri ekipe izgubila s Savo B z 0:2, kar je imelo za posledico uvrstitev v skupino, ki se je borila od 5.—8. mesta. Ponovno moram poudariti borbenost obeh ekip in poštrevanost, vendar sreča letos ni bila na naši strani, zato upamo, da bomo prihodnje leto spet posegli po najvišjem mestu v občini.

Rezultati predtekmovalj:

Ekipa Tekstilindus A

Tekstilindus A : Sava B 0:2
Tekstilindus A : Zdravstveni dom 9:0
Tekstilindus A : Aerodrom A 13:1

Ekipa Tekstilindus B

Tekstilindus B : Aerodrom B 1:0
Tekstilindus B : Iskra A 0:1
Tekstilindus B : ŽTP 0:3
Tekstilindus B : Tekstilni center 8:1

Sistem zaključnega tekmovalja:

Ekipa Tekstilindus A

Tekstilindus A : Sava A 7:1
Z zmago proti Savi A se je Ekipa A uvrstila nad prvih 8 ekip

Ekipa Tekstilindus B

Tekstilindus B : Gozdno gospodarstvo 0:2

Z izgubo z GG je ekipa B izpadla iz nadaljnega tekmovalja

Izločilno tekmovalje za 1. do 4. mesto

Tekstilindus A : Sava B 0:2

Z izgubo s Savo B smo izpadli v uvrstitev od 1. do 4. mesta in smo nato tekmovali za uvrstitev od 5. do 8. mesta.

90-letnica BPT Tržič

Trikrat prvi — TEKSTILINDUS

Ob 90. letnici obstoja BPT Tržič je leto organiziralo športno srečanje v malem nogometu, kegljanju, šahu in streljanju, v sredo, 10. septembra. Srečanja so se udeležili športniki Sivilanite, Induplati, Tekstilindusa in BPT Tržič.

V malem nogometu so se pomerila moštva Induplati, Tekstilindusa in BPT. Naše moštvo je bilo vseskozi premočno tako, da je osvojilo 4 možne točke in zasedlo prvo mesto.

Izločilno tekmovalje od 5. do 8. mesta

Tekstilindus A : Projekt 2:1
Tekstilindus A : Gozdno gospodarstvo 3:1

Z vsemi tremi zmagami v tekmovalju za 5. do 8. mesto smo zasedli 5. mesto.

Končni vrstni red:

1. Sava B, 2. Iskra C, 3. IBI, 4. Sava A, 5. Tekstilindus A, 6. Projekt A, 7. Gozdno gospodarstvo, 8. Planika.

A. O.

Rezultati nogometnih srečanj:

Tekstilindus : BPT 2:0
Tekstilindus : Induplati 8:1
Induplati : BPT 0:3

Lestvica: 1. Tekstilindus 4, 2. BPT 2, 3. Induplati 0.

Tudi v kegljanju smo bili premočni. Tekmovalo se je v borbenih igrah na avtomatskem kegljišču v Zvirčah. Naša ekipa je naredila 536 lesov in prepričljivo zasedla prvo mesto.

O športni rekreaciji oziroma trimu slišimo že skoraj na vsakem koraku. Ker pa o tej športni zvrsti ni bilo napisane še nobene besede v našem glasilu, sem se odločil, da napišem nekaj vrstic o poteku »MINI MARATONA« okoli blejskega jezera, katerega je organizirala skupina članov našega podjetja. Takšnega, do sedaj enkratnega dogodka sem se udeležil tudi jaz osebno. Na prošnjo članov posadke in tekmovalca je anonimnost imen in priimkov zajamčena, kot vsota deviz na žiro računih naših občanov. Po zelo dolgem razmišljanju sem se spomnil takle naslov:

Podvig mini maratončka

Začelo se je že pred tremi leti. Naš Maratonček je obljubil, da bo preplaval okrog blejskega jezera v času treh ur ali manj. Prvo leto smo o tem samo govorili. Drugo leto nam ni bilo naklonjeno vreme. Ob lepem vremenu pa se nismo mogli nikoli v celoti zbrati.

No, končno je prišlo leto 1975, mesec julij. Ker je bil Maratonček še vedno istih misli, smo se odločili. Edina stvar, katero smo spremenili, je bila stava. Povečali smo jo procentualno za dvig naših osebnih dohodkov — dobo treh let.

Na kratko bom opisal še tekmovalne pogoje in pravila. Maratonček ne sme imeti na dan tekmovalja bolniški dopust, moral bo samo plavati, to se pravi, da se ne sme dotakniti tal in največ se sme oddaljiti od obale dvajset do trideset metrov. To je vse. Na prvi pogled zelo enostavno. Toda pozor! Proga je dolga približno 4500 metrov. To pa je za rekreativnega plavalca zelo veliko.

Mi smo pred samim tekmovaljem sestavili ekipo, katere naj bi skrbela za našega junaka. Ekipa je štela šest članov, vsak pa je bil zadolžen za svojo nalogo. Takole približno smo si porazdelili funkcije:

zdravnik — skrbi za zdravstveno stanje Maratončka, reševalec — nudi varnost Mara-

tončku in vzdržuje red in disciplino v čolnu, sodnik — pazi na stoperico, da se mu ne zatakne, ekonom — ima na skrbi naše želodce, midva s prijateljem sva bila pa garča — veslača.

Takoj po končanem delu smo se z avtomobili odpeljali proti Bledu. Ekonom smo odložili kar na njegovi farmi malih živali, v prijetni vasi na Gorenjskem. Pa ne zato, da nam bi bil v napoto, ampak je moral kot ekonom pripraviti vse potrebno za našo lakoto.

Ze sam prihod na Bled je bil zelo svečan. Povsod so plapolale zastave, na oknih pa so se nam ponujale prekrasne cvetlice, sonce pa je neusmiljeno pripekalo. Pred tako pomembnim nastopom res enkratno doživetje.

Start in cilj smo določili pri čolnarni poleg kopališča. Reševalec in sodnik sta šla po čoln, zdravnik je masiral Maratončka, s prijateljem sva pa pljuvala v roke, da ne bi kasneje veslo spodrsavalo. Končno smo bili vsi pripravljeni. Napočil je trenutek, na katerega smo čakali polna tri leta.

Sodnik je dal znak in »čofut«, Maratonček je bil že v vodi.

Tudi nas pet se je kar se da hitro skobacalo v čoln. S sotrpinom sva hotela lepo in počasi veslati poleg Maratončka. Toda nekaj je bilo narobe

Rezultati:

1. Tekstilindus	536
2. Sivilanit	512
3. BPT	471
4. Induplati	465

V šahu se je tekmovalo na 4 deskah. Naša ekipa je v medsebojnih srečanjih dosegla prepričljivo prvo mesto in tako smo osvojili že 3. pokal. Našo ekipo v šahu je uspešno vodil šahovski veteran Ratko Vojčič, ki ima za seboj že lepe uspehe.

V streljanju nismo imeli sreče in smo zasedli zadnje, četrto mesto. Pozna se, da ima naša ekipa že izrabljeno orožje in da še ni tako utečena in organizirana kot ostale ekipe v streljanju sorodnih podjetij. Zato bo potrebno v prihodnje temu športu posvetiti več pozornosti.

Ob zaključku je bila slavnostna razglasitev rezultatov v restavraciji Pošta v Tržiču. Izmed štirih disciplin je naše podjetje zasedlo v malem nogometu, kegljanju in šahu prvo mesto in prejelo tri lične pokale.

A. O.

Košarka

Sindikalno tekmovalje v košarki se je odvijalo koncem septembra in v začetku oktobra v telovadnici osnovne šole Simon Jenko. Prijavljenih je bilo 13 moških ekip, ki so bile razdeljene v 3 skupine. Naša ekipa pod vodstvom Skubic Braneta je v predtekmovalnem delu v svoji skupini zasedla 1. mesto. V drugi skupini je bila prva Iskra, v tretji pa Prosveta.

V zaključnem delu, to je v finalu za prvo mesto je naša ekipa izgubila za Iskro in Prosveto tako, da je v občinskem merilu zasedla 3. mesto

Rezultati predtekmovalj —

I. skupina
Tekstilindus : UJV 40:38
Tekstilindus : Planika 33:21
Tekstilindus : GT 27:25

Lestvica I. skupine

1. Tekstilindus	3 3 0 6
2. UJV	3 2 1 5
3. Gorenjski tisk	3 0 3 3
4. Planika	3 0 3 3

Rezultati finalnih tekem:

Tekstilindus : Iskra 21:32
Tekstilindus : Prosveta 24:28

Tako je Tekstilindus zasedel 3. mesto, kar je vsekakor uspeh nad 13. ekipami v kranjski občini.

s čolnom ali veslom. Čeprav sva se tako trudila, da so se nama ušesa zarosila, nisva mogla ujeti pravega ritma, da o ravni smeri ne govorimo. Zaradi takšne cik-cak vožnje sva izgubila sled za Maratončkom, pa še službo povrhu. Na najino srečo naju je zdravnik pometal v jezero, ter z reševalcem in sodnikom odveslal za Maratončkom. Povedati je treba tudi to, da je zdravnik služil domovini kot mornar, njegova posebna odlika pa so slabi živci.

Plavati sva morala še sto metrov, da sva se lahko priplazila na kopno. Po krajšem počitku sva jo za čolnom ubrala kar peš. »Ja, dober bo, če bo preplaval okrog jezera,« sva modrovala med najino peš potjo.

Po kratkem pregovarjanju z zdravnikom sva zopet lahko zasedla svoja častna mesta v čolnu. S čisto rahlimi zamahi vesla in ob strokovni pomoči trojice v čolnu, nama je končno uspelo čoln imeti v oblasku.

Z Maratončkom smo bili v stalnem stiku. Počutil se je še vedno zelo svežega. Edini problem je imel z očmi. Od časa do časa so ga pekle. Na žalost vseh nas mu nismo mogli pomagati.

Od Zake smo bili oddaljeni približno še kakšnih tristo metrov, ko se nas je v čolnu polotila strahovita žej. Ni bilo druge izbire. Čoln s posadko bo moral vsaj za pet minut pristati. Reševalec je imel nekaj pripomb, toda je že tako, da večina zmaga. Vso stvar smo Maratončku razložili. V znak odobravanja je samo pokimal in plaval naprej.

Čoln je vedno bolj hitro drsel proti kopališču v Zaki. Vsi pa smo seveda budno z enim očesom pazili na Maratončka. Na hitrico smo si osvežili usta,

Kmalu smo bili zopet poleg našega junaka. Sedaj se je ojunčil tudi zdravnik in se pogal v vodo. Dobrih dvesto metrov je plaval z Maratončkom vzporedno, potem se je pa umiril. S sotrpinom sva mu sedaj malo zagodila. Kljub klicom počakajta, sva mu ušla. Tako sva ga hecala kakih sto metrov. Nato sva ga le počakala in ga potegnili na čoln. Podoben je bil sidru zelo velike ladje. Kamor si ga postavil, tam je bil.

Vroče je postalo tudi sodniku in reševalcu. Poskakala sta v jezero in delala družbo Maratončku vse do zaliva pri Mlinu. Tukaj smo imeli zadnjo časovno kontrolo.

Natakarica nam je čestitala, da smo prišli ravno pravi čas. Vsi za nami so ostali brez piva. Po zelo hitri kontroli smo bili spet v čolnu.

Pred hotelom Toplice je prijel krč v roko našega sodnika. S sotrpinom sva mu hitro porinila v roke oba vesla. Tudi to je zdravilo, sva si mislila.

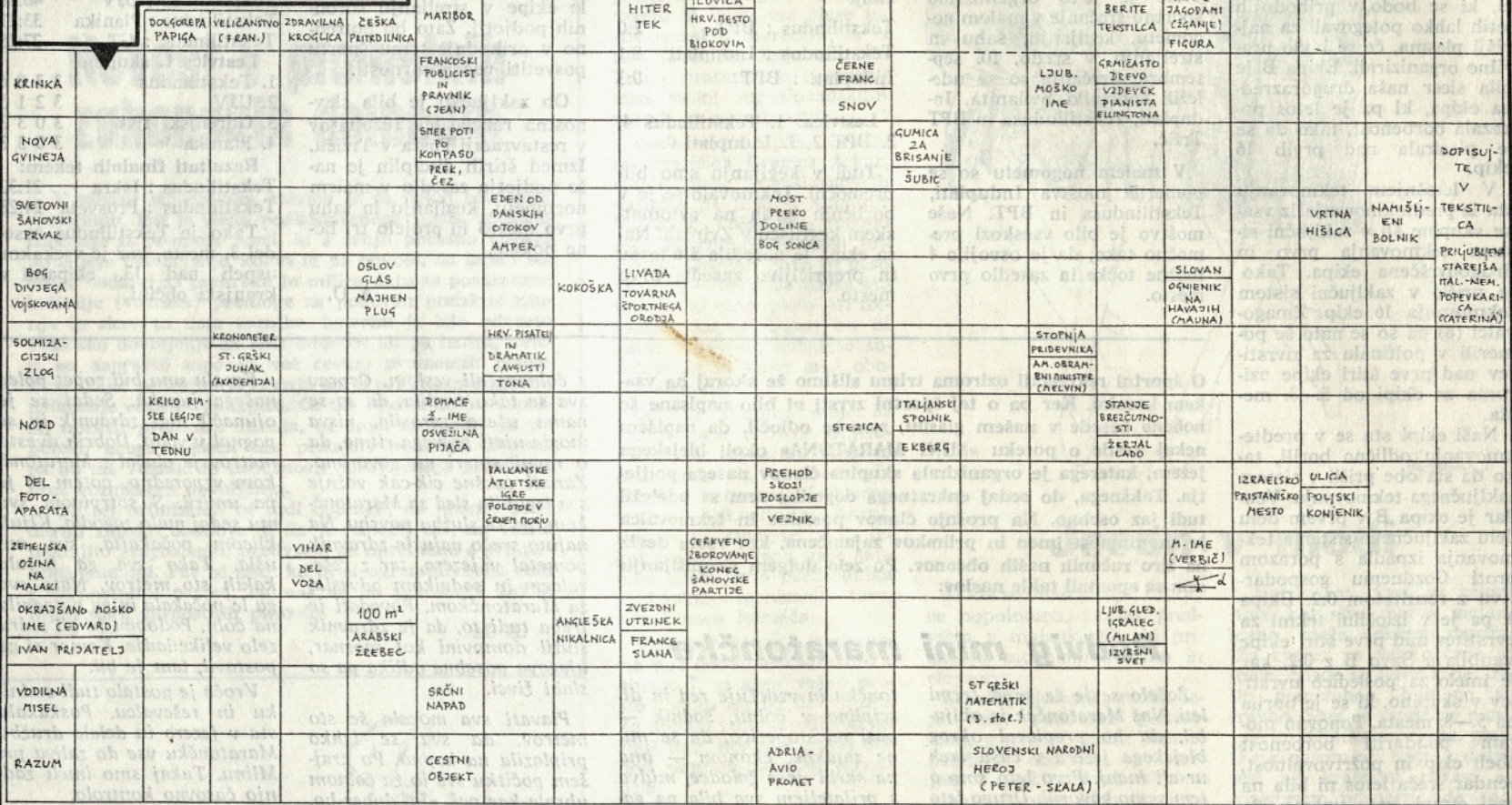
Približno še šeststo metrov je bilo do cilja. Maratonček je bil še vedno svež ni čil. Edino barvo na obrazu je zamenjal. Njegovi zamahi so bili še vedno gibčni in odločni. Po dveh urah in sedmih minutah je izgledal fantastično. Hudimana, smo modrovali v čolnu, stavo bo res dobil. Pa ne samo stavo. Dokazal bo, kaj zmora plavalec amater z malo dobre volje.

Do cilja je bilo še kakih štiristo metrov, ko se je Maratončka lotevala mala kriza. V bokih ga je začelo stiskati. Zdravnik je takoj prešel v akcijo. »Globoko dihai,« se je drl nad njim. K sreči so bolečine kmalu popustile.

Bolj ko smo se bližali cilju, živahnější so bili njegovi zamahi.

Od cilja smo bili oddaljeni še kakih dvesto metrov. Ta (Nadaljevanje na 8. str.)

Rešitve oddajte najkasneje do 25.11.1975 v skrinjico pri vratarju ali pa jih pošljite po pošti na uredništvo Tekstilca.

Družina Šilarjeva

Žalujoči mož Pavel
s hčerko Heleno in
sinom Pavletom

Sedaj pa je prišel v akcijo zdravnik. Najprej ga je malo pretipal, nato mu pa izmeril srčni utrip. K sreči je Maratonček tako raščen, da ima vse žile bolj na vrhu. Zato je

Ker so se začeli kar na enkrat kopičiti na nebu temni oblaki, smo se z dvorišča preselili v hišo. In poglej čudež: naš ekonom se ni šalil. Miza je bila obložena, kot da bi

Niko

Ana Lalič